

Неолитна революция

Неолитна революция наричаме прехода от събирателство и [ловуване](#) към [земеделие](#) и [скотовъдство](#), с други думи преминаване от примитивна икономика към [селско стопанство](#). По [археологически](#) данни, неолитната революция започва от [Близкия изток](#) с [опитомяването](#) на различни животни и култивиране на различни растения. Това става преди около 10 000 години.^[1] Друга характерна черта на неолитната революция е създаването на малки села и градове и изцяло променяне на околната среда със създаването на отделни [общества](#).

Климатичните промени, съпровождащи края на ледниковата епоха преди около 12 000 г., довели до постепенното изчезване на стадата от едри животни, осигуряващи препитанието на палеолитните ловци. Настъпилата хранителна криза подтикнала *неолитната революция* – въвеждането на земеделието и животновъдството като независими от природата източници на храна. Най-ранните [неолитни](#) земеделско-скотовъдни общества се появяват през IX и VIII хилядолетие пр.Хр. в Предна Азия.

Предполага се, че неолитът е пренесен на Балканския полуостров около средата на VII хилядолетие пр.Хр. от преселници от Мала Азия.

По-късно земеделието и скотовъдството постепенно се разпространяват от Балканите към Централна и Западна Европа, които значително изостават в своето развитие от югоизточните части на континента.

Сигурното препитание, което неолитните хора получавали от своите ниви и стада, им позволило да се заселят трайно в постоянни селища, разположени най-често в плодородните равнини. Те строели своите къщи от здрави дървени колове и греди, стените между които били запълвани с преплетени клони и измазвани с глина; покривите били от клони и слама. Поради гниенето на дървото носещата конструкция на тези постройки не била трайна и те периодично трябвало да бъдат разрушавани, а върху останките им да се изграждат нови. Тъй като много неолитни селища съществували в продължение на дълги векове на едно и също място, с течение на времето натрупването на последователни пластове със строителни останки ги превърнало в издигнати над околния терен [селищни могили](#). Най-много селищни могили се срещат в Тракийската низина и в Североизточна България.

Обитателите на неолитните селища се препитавали основно със земеделие и скотовъдство, но допълвали трапезата си и с лов и риболов. Най-важно стопанско значение имали зърнените култури; наред с житните ниви имало и градини с различни зеленчуци и плодове. Отглеждали овце, кози, свине и крави, а също кучета (помощници в лова и животновъдството) и котки (пазачи на зърнените запаси от мишки и плъхове). Както през палеолита, основните сечива и оръжия били

изработвани от камък, кост, рог и дърво; неолитните каменни инструменти се отличават със своята гладка, полирана повърхност. От растителни влакна и животинска вълна започнали да произвеждат чрез предене и тъкане [текстилни](#) тъкани, използвани наред с кожите за облекло и обзавеждане на дома.

Друго важно нововъведение през неолита било производството на *керамични съдове*. С тях за първи път станало възможно да се готви варена храна. Неолитните керамични съдове имат интересни форми, а повърхността им често е украсена в два или повече цвята. Освен съдове, от изпечена глина били изработвани и фигурки на хора и животни, свързани с религиозните вярвания и обредната практика на неолитното население. Керамичните съдове и фигурки са най-характерните паметници на неолитното изкуство.